

POSVET ZPORS, 9. 1. 2025

MATJAŽ MASTNAK: Invazivna drevesa in grmovnice v Sloveniji ter vrste za njihovo nadomeščanje

Evropska unija postopoma širi seznam tujerodnih rastlinskih vrst, ki zaradi svoje invazivnosti predstavljajo grožnjo naravnemu rastlinstvu, habitatom in včasih tudi zdravju ljudi. Vrst s spiska se ne sme gojiti, prodajati, kupovati, izmenjavati, razmnoževati in njihovih delov odlagati v naravo. V Sloveniji bo v prihodnjih letih verjetno objavljen nacionalni seznam invazivnih rastlinskih vrst. Kako se lahko vrtnarji in krajinski arhitekti pripravijo na morebitne prepovedi v gojenju, prodaji in umeščanju okrasnih rastlin? Arboretum Volčji Potok kot partner v LIFE projektu OrnamentallIAS spodbuja vrtnarje, pridelovalce in prodajalce okrasnih rastlin, projektante in druge akterje iz »zelenega posla«, da v letu 2025 aktivno sodelujejo pri oblikovanju seznamov nenevarnih, potencialno tveganih in v naših krajih invazivnih rastlin. Le s sodelovanjem vseh strok se lahko pripravimo na spremembe v sortimentu in poiščemo odgovore, katere vrste lahko gojimo, prodajamo in sadimo kot alternativo invazivnim okrasnim rastlinam.

Opisa predavatelja: Matjaž Mastnak, po izobrazbi univ. dipl. inž. gozd., je že več kot 30 let zaposlen v Arboretumu Volčji Potok, v letošnjem letu pa je prevzel tudi njegovo vodenje. Njegovo strokovno področje je okrasna drevnina, posebej pa ga navdušujejo vrtnice. Tudi po njegovi zaslugi se je rožni vrt v parku v zadnjih desetletjih razvil v enega najbolj prepoznavnih v tem delu Evrope.

Že vso svojo kariero je dejaven na področju promocije vrtnarstva in ploden pisec, predavatelj ter učitelj na višjih strokovnih šolah. K sodelovanju Arboretuma Volčji Potok v mednarodnem LIFE projektu OrnamentallIAS je pristopil iz prepričanja, da mora vrtnarska stroka aktivno sodelovati z varstvom narave v projektih, ki posegajo v njene vitalne interese.

URŠKA KRANJC: Pogoji, omejitve in drugi dejavniki načrtovanja zasaditev v javnem odprtem prostoru

Pri načrtovanju javnega odprtega prostora aktualna prostorska zakonodaja projektantom med drugim narekuje upoštevanje pogojev, ki jih v okviru predpisov s področja ohranjanja narave določa Ministrstvo za naravne vire in prostor. V pogoje so praviloma vključene vsebine, namenjene preprečevanju in obvladovanju škodljivih vplivov okrasnih invazivnih tujerodnih rastlin na naravo. Praksa kaže, da bi bilo to problematiko smiselno podrobneje osvetliti v luči velike raznolikosti pogojev, v katerih obravnavamo posamezne predvidene zasaditve vključno z izborom primernih rastlinskih vrst.

Opis predavateljice: Urška Kranjc je pooblaščenka krajinska arhitektka in prostorska načrtovalka, zaposlena na LUZ, d.d. kot vodja projektov. Ukvarja se z načrtovanjem mestne in naravne krajine, z urbanizmom in prostorskim načrtovanjem, v okviru projektov občasno sodeluje z javnostmi, njeno delo pa pogosto vključuje ohranjanje narave in kulturne dediščine. V okviru projektiranja ureditev odprtega prostora se najpogosteje srečuje z oblikovanjem javnih odprtih površin, ki vključujejo zelene površine različnih vrst in meril. Osredotoča se na celovito oblikovanje prostorov za igro in različnih drugih urbanih prostorov, namenjenih rekreaciji in drugim prostočasnim dejavnostim.

BERNARDA STRGAR: Sodobna merila za izbor tujerodnih trajnic v zasaditvah

V tujini so v urbane zasaditve mnogo pogosteje vključene trajnice, med njimi veliko tujerodnih, s katerimi lahko oblikujemo različne krajinske motive. Prisotne so v obcestnem prostoru, v parkovni situaciji, v mešanih gredah trpežnih trajnic z minimalnim vzdrževanjem in v sodobnih ureditvah vodnih zadrževalnikov, suhih vrtov, deževnih vrtov in podobno. Nekatere izmed njih so tudi hitro rastoče, ki znajo kaj hitro prerasti druge trajnice v nasadih, v kolikor jih nepravilno umestimo in pravočasno ne vzdržujemo. Katere so prednosti hitro rastočih trajnic, kako jih umeščamo v nasade ter kaj je pomembno za uspešnost in dolgoživost nasadov s trajnicami so teme, ki se jih bomo dotaknili v predavanju.

Opis predavateljice: Bernarda Strgar, univ. dipl. biologinja, je zaključila tudi študij oblikovanja vrtov v Londonu in tako združuje temeljna naravoslovna znanja z oblikovanjem zunanega prostora vrtov in javnih površin. Že 26 let uspešno vodi vrtnarijo s trajnicami, v kateri gojijo več kot 900 različnih vrst in sort trajnic, prirejajo izobraževanja in ogleda ter vzdržujejo predstavitevne grede s kombinacijo trajnic in lesnatih rastlin. V vrtnariji strokovno sodelujejo z mnogimi izobraževalnimi ustanovami in omogočajo prakse za študente in dijake. Bernarda je objavila vrsto člankov, knjig in drugih publikacij, je gostja v radijskih in televizijskih oddajah kot so Ambienti, Vizionar in Na vrtu. Ukvarja se s celostnim načrtovanjem vrtov in zelenih javnih površin, ki jih s svojo ekipo pogosto tudi vzdržuje. Referenčne okrasne grede so zasajene na javnih površinah v Ljubljani, na Jesenicah, v Slovenj Gradcu, Mariboru in na Ptuju. Redno pridobiva nova znanja na strokovnih posvetih in konferencah v tujini - The Dynamic Vision. Designing and Maintaining Naturalistic Plant Communities v Mannheimu, Festival Krajinske arhitekture v Bergamu..... Kot predavateljica je sodelovala na strokovnem posvetu trajnic v Avstriji - 30. Staudentage Langenlois. V okviru združenja ZPORS sodeluje pri pripravi strokovnih posvetov, saj ima številne povezave s predavatelji iz tujine. Je članica mednarodnih združenj ISU in Perenne.

THOMAS ROTH: New trees and shrubs in new substrate – The climate tree and shrubs grove in Vienna

Nova drevesa in grmovnice v novem substratu – na spremenjeno podnebje prilagojene vrste na Dunaju

Podnebne spremembe predstavljajo velik izziv za vrtove in urbane zelene površine. Thomas Roth že vrsto let preučuje izbor in gojenje na sušo odpornih drevesnih vrst in grmovnic, ki so ključnega pomena za ekosisteme, odporne na spremenjene podnebne pogoje. Na podlagi najnovejših hortikulturnih raziskav HBLFA se bo predstavitev poglobila v fiziološke mehanizme prilagajanja, ekološke koristi in morebitna invazivna tveganja, povezana s temi vrstami. Pridružite se nam, da razpravljamo o inovativnih rešitvah za ustvarjanje trajnostnih zelenih prostorov in mestnih ekosistemov, ki so bolj prilagojeni okoljskim spremembam.

Opis predavatelja: Thomas Roth je krajinski arhitekt in strokovnjak s področja lesnatih rastlin ter njihovega umeščanja ter sadilnih tehnik na območju Dunaja. Od leta 2006 poučuje na HBLFA (zvezni visokošolski pedagoški in raziskovalni institut) za hortikulturo v Schönbrunu na področjih vrtnega oblikovanja, krajinske arhitekture, vegetacijskih tehnik ter rabe lesnatih rastlin. Od leta 2016 upravlja gozdno tematsko pot ter raziskovalni vrt. Pravi, da je slednji odličen poligon za raziskovanje lesnatih rastlin, drevesničarstva, pa tudi vrtnega in krajinskega oblikovanja.

Predavanje bo potekalo v angleščini, s kratkim povzetkom vsebine po zaključku.

